Anti-pestprotocol

Vmbo Vonk breed

Geldend vanaf augustus 2023

Datum:	Juli 2023
Status:	Definitief 1.0
Opgesteld door:	Anti-pestcoördinatoren en K&O
Ingangsdatum:	1 augustus 2023
Definitieve vaststelling CvB:	20 juli 2023

Versiebeheer

Datum	Auteur	Versie	Status	Aanpassing
24-05-2023	Werkgroep Anti-pestcoördinatoren	0.8	Concept	
25-06-2023	Werkgroep Anti-pestcoördinatoren	0.9	Concept Na DR op 26 juni 2023	Div
04-07-2023	Werkgroep Anti-pestcoördinatoren	1.0	Definitief nar COR op 4 juli 2023	Geen
20-07-2023	Werkgroep Anti-pestcoördinatoren	1.0	Vastgesteld door CvB	Geen
April 2025	Werkgroep Anti-pestcoördinatoren: evaluatie anti-pestprotocol	1.0	nvt	Geen (brede evaluatie gaf geen aanleiding tot aanpassing van het document)

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 3
Inleiding 4
1. Wat is pesten 5
Wat valt er onder pesten 5
Wat is cyberpesten 6
Strafbare feiten 6
2. Aanpak pesten 7
Uitgangspunten anti-pestaanpak, de vijf sporen 7
Preventieve maatregelen 8
Systematische aanpak volgens de escalatieladder 8
Stap 1. Vaststellen van pesten, confrontatie en eerste afspraken met pester(s) en meeloper(s) ... 9
Stap 2. Eerste kansperiode, naleven van de gemaakte afspraken 10
Stap 3. Het pesten is nog niet gestopt, schriftelijk contract en actieve betrokkenheid ouders 10
Stap 4. Tweede kans periode, gedragsverandering en naleven van contract 10
Stap 5. Sanctie schorsing 11
Stap 6. Laatste kansperiode 11
Stap 7. Sanctie verwijdering van school 12
3. Overige aandachtspunten bij de pestaanpak 14
Schadebeleid 14
Registratie en AVG 14
Aangiftebeleid bij strafbare feiten 14
Bijlage 1: Beschrijving van de rollen en taken bij het anti-pestbeleid 16
De mentor (van de klas van) de gepeste leerling 16
De mentor (van de klas van) de pestende leerling(en) 16
De anti-pestcoördinator 16
De anti-pestcoach 17
De docenten en ondersteunend personeel (OOP) 17
Leerlingbegeleiders 17
Taken schoolleiding 18

Inleiding

Binnen Vonk wordt pestgedrag niet geaccepteerd en wordt -als pesten voorkomt- dit volgens een (vooraf) bepaalde handelwijze aangepakt. In dit anti-pestprotocol wordt uiteengezet hoe de school optreedt in het geval van pestgedrag. Het anti-pestprotocol maakt onderdeel uit van het veiligheidsbeleid.

Het doel van dit protocol is het zoveel mogelijk voorkomen en bestrijden van pesten door alle betrokkenen goed te informeren over de aanpak en ieders rol hierin. Daarnaast heeft het protocol een informatieve en verwijzende functie.

Dit is de Vonk brede versie van het anti-pestprotocol. Aan deze versie kunnen de vestigingen van Vonk bijlages toevoegen die gaan over de specifieke programma's die op de betreffende vestiging worden gehanteerd.

Uitgangspunten waar binnen Vonk-vestigingen naar wordt gehandeld zijn:

1. Pesten wordt als een probleem gezien, door alle betrokken partijen; leerkrachten, onderwijsondersteunend personeel, ouders en leerlingen.
2. De school is actief in het scheppen van een veilig, pedagogisch klimaat, waarbinnen pesten als onacceptabel gedrag wordt ervaren. Hiertoe worden preventieve (les)activiteiten aangeboden.
3. Docenten en ondersteunend personeel zijn in staat om pesten te signaleren en nemen vervolgens duidelijk stelling tegen het pesten.
4. De school beschikt over een directe aanpak, wanneer het pesten de kop opsteekt (het pestprotocol).
5. Het pestprotocol wordt gepubliceerd op de website (voor iedereen in te zien).

In de Wet voortgezet onderwijs (Wvo) is in Hoofdstuk 3, artikel 3.40 verankerd dat scholen zorgdragen voor de veiligheid op school. Zie tekst uit Wvo van mei 2023 in onderstaand kader.

Artikel 3.40. Zorgplicht veiligheid op school (Wvo) 2020

1. Het bevoegd gezag draagt zorg voor de veiligheid op school, waarbij het in elk geval:
   a. beleid over de veiligheid voert;
   b. de veiligheid van leerlingen op school monitort met een instrument dat een representatief en actueel beeld hiervan geeft;
   c. ervoor zorgdraagt dat bij een persoon in elk geval de volgende taken zijn belegd:
      1°. het coördineren van het beleid in het kader van het tegengaan van pesten; en
      2°. het fungeren als aanspreekpunt in het kader van pesten.

2. Onder veiligheid wordt verstaan de sociale, psychische en fysieke veiligheid van leerlingen.

3. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld over het instrument, bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, dat door de school wordt vormgegeven of gekozen, waaronder:
   a. de aandachtsgebieden die het instrument inzichtelijk maakt;
   b. de representativiteit van het instrument; en
   c. de frequentie waarmee het instrument wordt ingezet.

4. Het bevoegd gezag zendt onverwijld de resultaten van de monitor, bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, aan de inspectie.

Regels en afspraken zijn binnen het vmbo vastgelegd in het leerlingenstatuut, de gedragscode, het protocol sociale media en in aanvullende vestigingsregels. Deze afspraken en regels worden in iedere vestiging actief uitgedragen.

Elk jaar wordt in het voorjaar de veiligheidsbeleving van de leerlingen gemeten door een vragenlijst sociale veiligheid aan te bieden. Met de uitkomsten van dit onderzoek wordt jaarlijks bekeken of bijstelling van het beleid of de uitvoering daarvan wenselijk is.

1. Wat is pesten

Het Nederlands Jeugdinstituut omschrijft de definitie van pesten als volgt:

''Pesten is een stelselmatige vorm van agressie waarbij één of meer personen proberen een andere persoon fysiek, verbaal of psychologisch schade toe te brengen. Bij pesten is de macht ongelijk verdeeld. Relatief nieuwe manieren van pesten zijn het digitaal en mobiel pesten. Kinderen of jongeren gebruiken dan het internet (bijvoorbeeld pesten via het chatten) of pesten elkaar door vervelende berichten en/of afbeeldingen via de mobiele telefoon te versturen.''
Een klimaat waarin gepest wordt, tast iedereen aan. In een klas waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen en docenten slachtoffer worden van het gepest. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus genomen worden. Het lastige is dat pestgedrag zich in het verborgene afspeelt, zodat het moeilijk is om er grip op te krijgen. Zelfs als pestgedrag wordt opgemerkt, weten omstanders niet altijd hoe ze ermee om moeten gaan.

Docenten en onderwijsondersteunend personeel hebben echter een taak (samen met ouders en leerlingen) bij het tegengaan van pesten. Leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen van volwassenen in de school. Volwassenen dienen oog te hebben voor de signalen van leerlingen. Ze dienen interesse te tonen en te luisteren naar wat de leerlingen te vertellen hebben. Het is van belang dat leerlingen laagdrempelig om hulp kunnen en durven te vragen.

Wat valt er onder pesten

Er kan op verschillende manieren worden gepest. Denk aan verbaal, lichamelijk en via sociale media:

- Verbaal: schelden, dreigen, vernederen en belachelijk maken;
- Lichamelijk: duwen, trekken en sjorren aan kleding, schoppen, slaan, krabben, haren trekken en het gebruik van wapens;
- Achtervolgen: opjagen, achternalopen, in de val lokken, klemzetten en opsluiten;
- Uitsluiting: doodzwijgen, negeren, uitsluiten bij feestjes en groepsopdrachten;
- Stelen en vernielen: afpakken van kledingstukken, schooltas, schoolspullen, kliederen op boeken, banden lek prikken en fietsen beschadigen;
- Afpersing: dwingen om geld of spullen af te geven en het afdwingen om iets voor de pestende leerling te doen;
- Sociale media: vervelende reacties plaatsen, foto's doorsturen naar derden en foto's en/of teksten zonder toestemming plaatsen.

Het verschil tussen plagerij en pesten is niet altijd duidelijk. Algemeen kan gesteld worden dat plagerij tweezijdig is, gaat over en weer. Plagen wordt pesten als de tweezijdigheid er niet meer is. Wanneer dat is, is een onduidelijke grens die voor eenieder verschilt. Iedereen mag zelf aangeven wat hij of zij als acceptabel beschouwt.

Wat is cyberpesten

Cyberpesten (of digitaal pesten) is het pesten via het internet en via mobiele telefoon. Cyberpesten kan nog veel harder zijn dan pesten in het gewone, dagelijkse leven. Dit komt doordat de daders gemakkelijk anoniem kunnen blijven en de reikwijdte van het internet veel groter is. Tegelijkertijd komen kinderen er op steeds jongere leeftijd mee in aanraking.

Onder cyberpesten valt:

- Pestmail: schelden, beschuldigen, roddelen en beledigen;
- Stalking: het stelselmatig lastigvallen van iemand door het blijven sturen van haatmails;
- Dreigen met geweld in chatrooms;
- Het tonen en sturen van ongewenst materiaal zoals: porno en kinderporno, gewelddadig materiaal et cetera;
- Ongewenst digitaal contact; webcam-seks: beelden die ontvangen worden, kunnen opgeslagen worden en te zijner tijd misbruikt worden;
- Hacken: gegevens stelen of instellingen aanpassen. Ook het uit naam van een ander versturen van pestmail.

Strafbare feiten

Pesten kent vele uitingsvormen en gradaties. Sommige uitingen zijn strafbaar. Het is belangrijk dat aangifte wordt gedaan als er sprake is van een strafbaar feit.

Deze overtredingen zijn vastgelegd in het wetboek van Strafrecht (zie www.wetten.nl):

- Belediging
- Belaging
- Discriminatie
- Smaad/laster
- Bedreiging
- Aanranding
- Afdreiging/afpersing
- Mishandeling
- Vernieling

Strafbare feiten bij digitale pesterijen kunnen ook vallen onder overtredingen zoals vastgelegd in het wetboek van Strafrecht:

- Kinderporno
- Cyberchantage
- Hacking van een account
- Vernieling van computergegevens

En het portretrecht (Auteurswet).

2. Aanpak pesten

Hieronder wordt het beleid van Vonk bij pesten omschreven. Deze aanpak wordt op alle vmbo-vestigingen van Vonk gevolgd.

Uitgangspunten anti-pestaanpak, de vijf sporen

Bij Vonk wordt pesten aangepakt vanuit onderstaande uitgangspunten, de vijf sporen:

1. Hulp wordt geboden aan de gepeste leerling.
2. De pester (en meelopers) worden gecorrigeerd en krijgen indien nodig hulp aangeboden.
3. Binnen de klas of groep -waarbinnen het pesten plaatsvindt- wordt aandacht gegeven gericht op verbetering van de sfeer in de groep (mobiliseren van de middengroep).
4. De ouders van de gepeste en de pesters en meelopers worden betrokken bij de aanpak om pesten te stoppen.
5. Ondersteuning wordt geboden aan de medewerkers van de school om pesten adequaat aan te pakken.

Als pesten wordt geconstateerd is het van belang dat niet alleen de gepeste leerling assertiever wordt gemaakt en de pester gecorrigeerd, maar dat van alle betrokkenen wordt gevraagd om actief het pesten te stoppen, ook aan de leerlingen die zwijgend toekijken, de middengroep.

Hulp voor de gepeste leerlingen en de pester (en meelopers) wordt in overleg tussen de mentor en de anti-pestcoördinator ingezet en kan per geval verschillen. De anti-pestcoördinator heeft inzicht in het aanbod op de vestiging en coördineert de inzet van hulp om gedragsverandering van de pesters te bereiken.

Voor het mobiliseren van de middengroep zijn werkvormen beschikbaar op de vestigingen. De anti-pestcoördinator stemt per geval, in overleg met de mentor, af welke werkvormen geschikt zijn en worden ingezet.

De verantwoordelijke volwassenen: docenten, mentoren èn ouders hebben een belangrijke rol bij het stoppen van pestgedrag en worden dringend gevraagd hierin hun verantwoordelijkheid te nemen. Het aanpakken van pesterijen kan nooit alleen door de mentor of de anti-pestcoördinator worden opgelost, maar is alleen mogelijk als er sprake is van samenwerking. De docenten en ook de conciërge of ander ondersteunend personeel, nemen hierin hun rol. Van ouders van zowel de gepeste leerling als pestende leerling wordt gevraagd om medewerking te verlenen aan de aanpak vanuit de school. Zonder medewerking van de ouders kan een pestsituatie niet gestopt worden. We gaan er daarom vanuit dat ouders meewerken.
Voor de ouders van een pestende of meelopende leerling is het vaak erg confronterend en moeilijk te accepteren dat hun kind (mee) doet aan pestgedrag. Dat vinden we als school begrijpelijk. En toch, hoe moeilijk ook, het is belangrijk dat ouders meewerken aan de aanpak. Alleen als school kunnen we het pestende of meelopende gedrag van de leerling niet veranderen. Indien ouders niet meewerken kunnen de stappen uit het protocol niet volledig doorlopen worden. Wat betekent dat er eerder overgegaan moet worden naar de (sanctionerende) stappen.

Preventieve maatregelen

Op iedere vestiging worden preventieve maatregelen om pesten te voorkomen ingezet. Onder preventieve maatregelen wordt verstaan:

- Het actief uitdragen van gewenst gedrag, van iedereen die binnen de schoolomgeving leert en werkt.
- Het actief communiceren, onder de aandacht brengen van de vestigingsregels.
- Het actief communiceren over wat wel en niet is toegestaan op sociale media.

Het programma waar met name tijdens de mentorlessen aandacht aan wordt gegeven -en dat in samenwerking met de anti-pestcoördinator wordt samengesteld- bestaat onder andere uit de volgende onderdelen:

- introductie met de gouden weken;
- positieve groepsvorming o.l.v. mentor;
- klassenregels.

Vestigingen hebben daarnaast eigen aanvullende programma's.

Systematische aanpak volgens de escalatieladder

Als pesten is gemeld werken we volgens de systematiek van de escalatieladder. De escalatieladder bestaat uit 7 stappen. Deze stappen staan hieronder uitgewerkt.

Algemene uitgangspunten van de escalatieladder zijn:

1. Alle stappen zijn erop gericht dat de pesters en meelopers hun gedrag aanpassen.
2. In een pestcasus nooit een stap teruggezet zal worden. Als een stap is afgerond volgt een volgende stap; niet meer opnieuw een voorgaande.
3. Bij een ernstig geval van pesten kunnen er stappen overgeslagen worden.
4. Indien er opnieuw, ook nadat het pesten enige tijd gestopt lijkt, pestincidenten voorkomen, dan wordt de escalatieladder direct vervolgd met de volgende stap. Er wordt dan niet opnieuw gestart met stap 1.
5. De vestiging bepaalt welk specifiek programma wordt ingezet als pesten voorkomt. In alle programma's is *'herstelrecht'* een belangrijk onderdeel. Hierbij gaan de pestende leerling en de gepeste leerling onder begeleiding met elkaar in gesprek. Dit is een essentieel onderdeel om het pesten te kunnen stoppen. Zowel van de gepeste leerling als de pestende leerling(en) wordt verwacht dat zij meewerken aan deze gesprekken.
6. In alle stappen wordt de anti-pestcoördinator genoemd. Het kan zijn dat een vestiging kiest voor een anti-pestcoördinator voor coördinatie en beleid en de inzet van anti-pestcoaches voor betrokkenheid bij de pestgevallen zelf. Het is aan de vestiging om daarvoor te kiezen. In de stappen voert of de anti-pestcoach of de anti-pestcoördinator de taken uit die staan beschreven bij de stappen. Dat maakt voor de uitvoering geen verschil.
7. Onderstaande escalatieladder is het uitgangspunt. Er is de intentie om deze zo te hanteren en dat het een handvat is voor zowel school als ouders. In de praktijk kan het nodig zijn om maatwerk te leveren, waardoor er afgeweken kan worden van de hieronder beschreven stappen. De intentie en systematiek blijft onverkort van kracht.
8. De formulering escalatieladder gaat er in de huidige formulering vanuit dat het pestincident binnen een klas plaatsvindt. Als het klas overstijgend is, wordt het

protocol aangepast gehanteerd. Er is dan, meteen al in de eerste stap, een rol voor de mentor(en) van de pestende leerlingen. In grote lijnen is deze rol:
    - De mentor(en) van de pestende leerlingen onderhouden het contact met de ouders van deze leerling(en).
    - De mentor(en) van de pestende leerlingen zijn dan, samen met de mentor van de gepeste leerling, verantwoordelijk voor de evaluatie en bijstellen van de aanpak.
9. Waar in onderstaande aanpak ‘de mentor’ wordt genoemd wordt de mentor van de gepeste leerling bedoelt.
10. In de stappen wordt vaak geëvalueerd en gemonitord of het pesten is gestopt. Of de situatie op school weer veilig is voor de gepeste leerling. Hiervoor is de input van de gepeste leerling zelf het belangrijkste en bepalen. Ook aan de ouders van de gepeste leerling wordt input gevraagd. Ouders van een gepeste leerling blijven vaak terecht bezorgd om hun kind, willen soms meer en verdergaande acties dan nodig is. Als er een verschil van inzicht is tussen de ouders en school over de pestsituatie van de leerling op school, dan is het oordeel van de professionals op school en hun observaties op school doorslaggevend. Het is namelijk ook belangrijk om, als een pestsituatie gekeerd is het ook een kans te geven. Opnieuw en extra ingrijpen kan dan namelijk een averechts effect hebben. Monitoring door school blijft plaatsvinden.

Stap 1. Vaststellen van pesten, confrontatie en eerste afspraken met pester(s) en meeloper(s)

Indien pesten wordt gesignaleerd wordt dit doorgegeven aan de mentor van de gepeste leerling.
Onder leiding van deze mentor worden er individuele gesprekken met betrokken leerlingen (pestslachtoffer, pester en meelopers) gevoerd.
Doel van de gesprekken: Afspraken worden gemaakt over gewenste gedragsverbetering binnen een periode. Tijdens evaluatie wordt gemonitord of het pesten is gestopt. Als dat niet het geval is, wordt overgegaan naar een volgende stap.

a. Mentor heeft de regie bij stap 1.
b. De anti-pestcoördinator wordt geïnformeerd door de mentor over de pestsituatie.
c. Als het pesten klasoverstijgend is, kan er ook een rol voor de anti-pestcoördinator zijn.
d. De mentor gaat in gesprek en maakt (mondeling) afspraken met de leerlingen. Hierbij wordt afgesproken wat het gewenste gedrag is, welke proefperiode er geldt en wanneer het evaluatiegesprek is (eventueel welke aanpak gekozen wordt).
e. De afspraken en de duur van de proefperiode worden samenvattend vastgelegd in het leerlingdossier van de betrokken leerlingen door de mentoren.
f. Ouders worden geïnformeerd door de mentor over de pestsituatie en de gemaakte afspraken.
g. In deze fase kunnen programma’s worden ingezet gericht op gedragsverandering van de pester(s) en meeloper(s). Welk programma wordt ingezet is afhankelijk van de vestiging.

Stap 2. Eerste kansperiode, naleven van de gemaakte afspraken

a. Pester(s) en meeloper(s) gaan zich houden aan de gemaakte afspraken.
b. Evaluatie door de mentor van de gepeste leerling vindt iedere circa 2 schoolweken plaats. Er moet grote verbetering zijn, anders volgt meteen stap 3.
c. Na maximaal 4 weken moet het pesten volledig zijn gestopt.
   Indien dat niet zo is, volgt stap 3.

Stap 3. Het pesten is nog niet gestopt, schriftelijk contract en actieve betrokkenheid ouders

Als het pesten niet stopt, volgt een tweede serie individuele gesprekken met de pester(s), ouders en de meelopers en hun ouders door de mentor in afstemming met de anti-pestcoördinator.

Nieuwe pestincidenten en overtredingen van de afspraken uit stap 1 vormen de input voor deze gesprekken.

a. De mentor van de gepeste leerling heeft de regie bij stap 3.
b. De mentor informeert de teamleider, de anti-pestcoördinator en de metor dat het pesten onvoldoende is gestopt.
c. De mentor initieert gesprekken met de pester(s), meeloper(s) en hun ouders.
d. De anti-pestcoördinator ondersteunt de mentor met advies en maakt samen met de mentor het plan van aanpak en het contract. Ook is de anti-pestcoördinator eventueel aanwezig bij de gesprekken.
e. De afspraken worden schriftelijk vastgelegd (anti-pestcontract). Hierin worden de afspraken, de aanpak, duur van de periode en de evaluaties vastgelegd. De anti-pestcoördinator en mentor stemmen samen af wie dit doet.
f. De mentor laat ouders en leerlingen de schriftelijke afspraken ondertekenen.
g. De nieuwe afspraken worden vastgelegd in het leerlingdossier en leerlingvolgsysteem. De anti-pestcoördinator en mentor stemmen samen af wie dit doet.

Stap 4. Tweede kans periode, gedragsverandering en naleven van contract

a. De anti-pestcoördinator heeft de regie in stap 4.
b. Pester(s) en meeloper(s) gaan zich houden aan de in het contract gemaakte afspraken.
c. De afspraken uit het contract worden door de mentor gemonitord.
   De mentor voert met de anti-pestcoördinator het evaluatiegesprek; deze evaluatie vindt in ieder geval iedere 2 schoolweken plaats.
d. Evaluatie door de mentor en/of anti-pestcoördinator vindt circa iedere 2 schoolweken plaats. Er moet grote verbetering zijn, anders volgt meteen stap 5.
e. Na maximaal 4 weken na de start van stap 4 moet het pesten volledig zijn gestopt.
   Indien dat niet zo is, volgt stap 5.
f. De anti-pestcoördinator checkt de voortgang bij de ouders van de gepeste leerling.
g. De anti-pestcoördinator ondersteunt de mentor met advies en is eventueel aanwezig bij de gesprekken.
h. Ook in deze fase kunnen programma's worden ingezet gericht op gedragsverandering van de pester(s) en meeloper(s). Welk programma wordt ingezet is afhankelijk van de vestiging.

Stap 5. Sanctie schorsing

Als het pestgedrag tijdens stap 4 niet stopt of toch weer aanvangt, wordt stap 5 gezet. Dit betekent dat een (interne) schorsing aan de pester(s)/meeloper(s) wordt opgelegd door de schoolleiding.

In uitzonderlijke situaties is het mogelijk om aan de pester(s) of meeloper(s) opnieuw een tweede schorsing op te leggen. Stap 5 kan in uitzonderlijke situaties twee maal doorlopen worden. Het is aan de anti-pestcoördinator en de mentor om te bepalen of dergelijke uitzonderlijke situatie aan de orde is.

a. De teamleider van de pestende leerling heeft de regie bij stap 5.
b. Teamleider wordt geïnformeerd door de anti-pestcoördinator (en mentor).
c. De anti-pestcoördinator stelt zo nodig de afspraken (in het pestcontract) bij. Die stemt daarvoor af met de mentor.
d. De teamleider legt een formele schorsing op aan de pester(s) en eventueel meeloper(s). (Volgens protocol schorsen en verwijderen.)
e. De teamleider initieert gesprekken met de pester(s), meeloper(s) en hun ouders om aanhoudend pesten te bespreken. Hierin worden ook de (bijgestelde) afspraken en mogelijke aanvullingen erop besproken. Tevens wordt aangegeven dat bij voortzetten van pestgedrag een voornemen tot verwijderen aan de orde zal zijn.
f. Herhaling van de afspraken en mogelijk aanvullende maatregelen worden door de anti- pestcoördinator en de schoolleiding vastgelegd in het leerlingdossier.
g. In deze fase van stap 5 kan (verplichtend) hulpverlening/begeleiding worden ingezet om alsnog tot gedragsverandering bij de pester(s) en meeloper(s) te komen. Het vrijblijvende karakter voor het inzetten van een maatregel is hier niet meer van toepassing omdat het de laatste mogelijkheid is om tot gedragsverandering te komen.

Stap 6. Laatste kansperiode

a. De naleving van de in het (bijgestelde) contract gemaakte afspraken worden gemonitord door de teamleider en eventueel de anti-pestcoördinator. Evaluatie door de teamleider en/of de anti-pestcoördinator vindt na circa 2 schoolweken plaats. Er moet grote verbetering zijn, anders volgt meteen stap 7.
b. Na maximaal 4 weken na de start van stap 6 moet het pesten volledig zijn gestopt.
c. Indien dat niet zo is, volgt stap 7.
d. De mentor monitort de veiligheid van de gepeste leerling. Indien daar aanleiding toe is, wordt de teamleider geïnformeerd.
e. De anti-pestcoördinator checkt het resultaat bij de ouders van de gepeste leerling.

Stap 7. Sanctie verwijdering van school

Indien het pestgedrag aanhoudt ondanks de voorgaande stappen, zal de schoolleiding besluiten over te gaan tot verwijdering van de pester(s).

a. De vestigingsdirecteur heeft de regie bij stap 7.
b. De anti-pestcoördinator en/of de teamleider informeert de vestigingsdirecteur over voortduren van pesten.
c. De vestigingsdirecteur gaat over tot voornemen tot verwijderen, zie stappenplan schorsen en verwijderen. Er is nu keuze uit twee opties:
    1. Leerling wordt voor de tweede keer formeel geschorst en mag gedurende de verwijderingsprocedure op school lessen blijven volgen (al dan niet in de les of apart in de school).
    2. Leerling is gedurende de verwijderingsprocedure niet welkom in het schoolgebouw. Er wordt dan onderwijs op afstand geboden.

    De keuze tussen optie 1 of 2 is afhankelijk van wat nodig is om veiligheid te bieden aan de gepeste leerling.
d. De directeur nodigt de ouders uit voor een gesprek om voornemen tot verwijdering te bespreken. En bespreekt hoe zij samen op zoek gaan naar een nieuwe school.
e. Nadat een andere school is gevonden, na maximaal 8 weken, zal de pestende leerling definitief worden verwijderd van de vestiging.
f. De veiligheid van de gepeste leerling wordt door de mentor gemonitord. Is het pesten gestopt, is de leerling veilig? Indien daar aanleiding toe is wordt de directeur geïnformeerd.

Schematische weergave anti-pestaanpak:

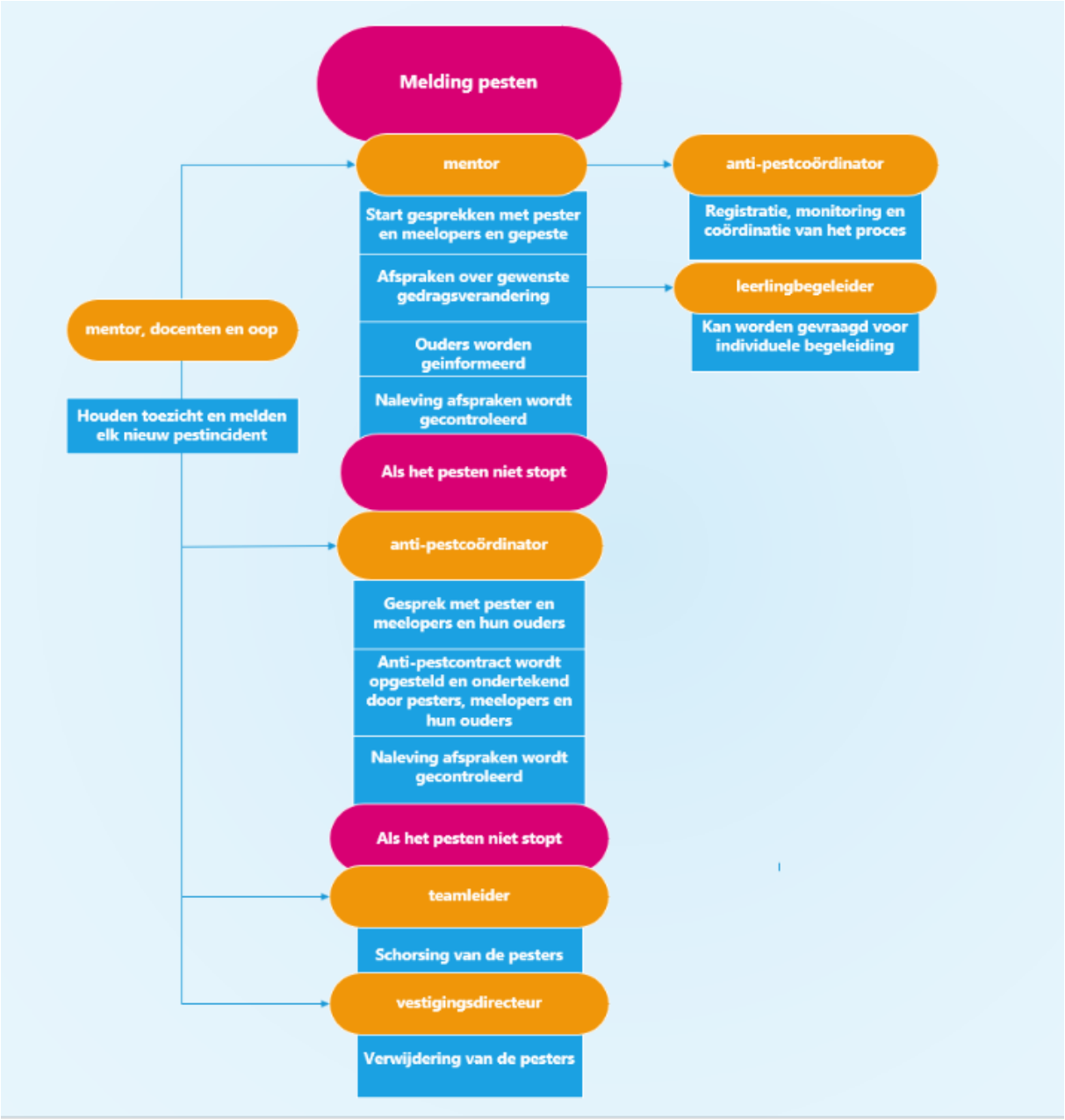

3. Overige aandachtspunten bij de pestaanpak

Schadebeleid

Bij materiele of immateriële schade ontstaan door pesterijen op school kan er sprake zijn van aansprakelijkheid. In principe draagt iedereen zijn eigen schade tenzij er sprake is van omstandigheden op grond waarvan degene met schade, één of meer anderen kan aanspreken tot vergoeding van het geheel of een gedeelte van die schade. De ouders van de leerling met schade kan -als er sprake is van nalatigheid van een medeweker van de school- de school aansprakelijk stellen. Indien er schade is veroorzaakt door een medeleerling kunnen ouders zelf de ouders van de schadeveroorzaker(s) aansprakelijk stellen. De school en ouders zijn hiervoor verzekerd via een wettelijke aansprakelijkheidsverzekering. Opzettelijk veroorzaakte schade is doorgaans niet verzekerd.

Registratie en AVG

Pestgedrag wordt geregistreerd in het leerlingvolgsysteem. De mentor en de anti-pestcoördinator zorgen dat er geregistreerd wordt om vinger aan de pols te kunnen houden, zodat vervolgacties kunnen worden afgestemd en de aanpak kan worden gecoördineerd.
In de registratie worden gegevens vastgelegd die noodzakelijk zijn voor het wegnemen van het pestprobleem:

- NAW gepeste leerling.
- NAW pester(s) en meeloper(s).
- Beschrijving pestsituatie in termen van concreet gedrag.
- De afspraken/actie om het pesten te stoppen en door wie welke acties worden genomen.
- Het resultaat.

Conform de Archiefwet worden deze gegevens minimaal 5 jaar bewaard.

De school moet zorgen voor een sociaal veilig klimaat. Stoppen van pesten is daar een belangrijk onderdeel in. Om een succesvolle aanpak tegen pesten te ondernemen is registratie noodzakelijk. De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), is een AVG algemeen kader dat niet inspeelt op specifieke situaties. Als algemene regel geldt dat een specifieke wet voor een bepaalde sector prevaleert boven de algemene norm van de AVG. Gegevensverwerking ten behoeve van het realiseren van een sociaal veilig klimaat op school is een gerechtvaardigd belang en is daarom geoorloofd. En noodzakelijk om de wettelijke verplichting op basis van art. 3.40 Wvo 2020 na te kunnen komen (zie inleiding). Met andere woorden, het vastleggen van gegevens om pesten te stoppen is geoorloofd omdat het van hoger belang is dan de verplichtingen uit de AVG.

Aangiftebeleid bij strafbare feiten

Pestgedrag kan bestaan uit (vermeende) strafbare gedragingen. In dat geval kan door de ouders aangifte worden gedaan bij de politie.

Aangifte wordt gedaan op basis van een vermeende overtreding. Voor strafrechtelijke vervolging is bewijs nodig. Om van cyberpesten bewijzen te verzamelen zijn bijvoorbeeld chat-logs te gebruiken. Ook een schermafdruk van een webpagina kan bewijs zijn.
In plaats van een officiële aangifte kan in sommige gevallen worden volstaan met een melding bij de politie. Het incident wordt dan geregistreerd. Meerdere meldingen kunnen worden geregistreerd over één verdachte, zodat er dossier wordt opgebouwd. Ook kan bij een melding de politie de verdachte aanspreken op zijn/haar gedrag.
Ouders kunnen kiezen om een melding te maken of aangifte bij de politie te doen. Bij jongeren onder de 18 jaar doen ouders de aangifte of een melding.

De schoolleiding kan alleen aangifte doen van een incident als de school als geheel wordt bedreigd en daardoor de schoolveiligheid in het geding komt. Dat betekent in de praktijk dat het zeldzaam is dat een schoolleiding aangifte kan doen.

Bijlage 1: Beschrijving van de rollen en taken bij het anti-pestbeleid

De mentor (van de klas van) de gepeste leerling

De mentor is het eerste aanspreekpunt als pesten voorkomt.

De mentor,

- Is verantwoordelijk voor het herhaald neerzetten van positieve groepsvorming.
- Is benaderbaar voor een leerling of de ouders van de leerling die te maken heeft met pestgedrag, maar ook door docenten en ondersteunend personeel die pesten zien gebeuren en hiervan melding willen maken.
- Zorgt voor de opvang van de leerling/ouder die te maken heeft met pestgedrag.
- Brengt de pestsituatie in kaart.
- Zoekt in overleg met de anti-pestcoördinator naar passende begeleiding en oplossingen.
- Corrigeert pesters en meelopers en stimuleert positief sociaal gedrag bij deze leerlingen.
- Treedt op als regievoerder van de werkvormen om pestgedrag te voorkomen en op te lossen.
- Voert gesprekken en maakt afspraken conform de escalatieladder.
- Is de regievoerder in stap 1 en 2 van de escalatieladder.
- Onderneemt acties om het pestprobleem op te lossen, gaat in gesprek met alle betrokkenen, maakt afspraken, monitort de afspraken en legt deze schriftelijk vast.
- Legt de ondernomen acties en het resultaat schriftelijk vast.
- Evalueert met de anti-pestcoördinator de behandelde pestsituaties in het afgelopen schooljaar en formuleert eventuele verbeteracties zodat de aanpak van pesten op school wordt verbeterd en de schoolveiligheid wordt vergroot.

De mentor (van de klas van) de pestende leerling(en)

Indien de pestende leerling(en) uit andere klas(sen) komen heeft ook de mentor van de pestende leerling(en) een belangrijke rol. Dit is niet in detail uitgewerkt in dit protocol. Is erg afhankelijk van de pestsituatie.
De mentor van de pestende leerling,

- Is verantwoordelijk voor de communicatie met de ouders van de pestende leerling(en).
- Is verantwoordelijk voor de evaluatie van de gedragsverandering van de pestende leerling(en).
- Zorgt voor de evaluatie van de onderdelen uit het pestcontract met de pestende leerling(en).
- Houdt de mentor van de gepeste leerling en de anti-pestcoördinator op de hoogte.

De anti-pestcoördinator

Coördineert en monitort de uitvoering van het anti-pestbeleid binnen de school.

De coördinerende taak van de anti-pestcoördinator bestaat uit zicht houden op de acties die uitgevoerd worden om de pesterijen gericht tegen één leerling daadwerkelijk te stoppen. De anti-pestcoördinator zorgt voor een samenhangende aanpak. Uit te voeren door docenten, OOP, mentoren, leerlingbegeleiders en schoolleiding. Hij houdt toezicht op de voortgang van de acties en afspraken en zorgt voor een juiste registratie van alle pestincidenten.

De anti-pestcoördinator,

- Is een inhoudelijk deskundige, vraagbaak, klankbord en meedenker, met name voor collega's en directieleden, maar ook voor leerlingen en ouders die vragen hebben op het gebied van pesten in de onderwijssituatie.
- Zorgt voor het levendig houden van de inzet van preventieve maatregelen.

- Zorgt samen met de vestigingsleiding ervoor dat de vijfsporen aanpak en de escalatieladder worden geïmplementeerd op de vestiging.
- Neemt het initiatief om jaarlijks het antipestbeleid en de uitvoering daarvan met de vestigingsleiding te evalueren en maakt hiervoor een (kort!) jaarverslag.
- Fungeert als aanspreekpunt in het kader van pesten, zowel intern als extern.
- Houdt zichzelf actief op de hoogte van cursussen en lesaanbod die begeleiding kunnen bieden voor gepeste leerlingen en pesters en meelopers.
- Zorgt voor een juiste registratie van de anti-pestaanpak en monitort de voortgang.
- Evalueert de effectiviteit van het anti-pestbeleid samen met de mentor en neemt hierin informatie van de ouders -over de aanpak en de effecten en de voortgang- mee.
- Stelt indien nodig verbeteracties voor.
- Gaat jaarlijks een of meerdere malen in overleg met de andere anti-pestcoördinatoren binnen Vonk.

De anti-pestcoach

Het is aan de vestiging om naast de anti-pestcoördinator ook een of meerdere anti-pestcoaches in te zetten. Deze anti-pestcoach is dan betrokken bij de uitvoering van het stoppen van pesten in de rol van anti-pestcoördinator. De vestiging bepaalt ook welke onderdelen van de werkzaamheden van de anti-pestcoördinator uitgevoerd kunnen worden door de anti-pestcoach.
De coördinatie van het beleid op de vestiging en de evaluatie en bijstelling daarvan blijft bij de anti-pestcoördinator(en) zelf.

De docenten en ondersteunend personeel (OOP)

Van docenten en ondersteunend personeel wordt verwacht dat zij pesten signaleren en reageren op pestgedrag.

Docenten en OOP:
- Melden pesten (schriftelijk) bij de mentor en de anti-pestcoördinator.
- Corrigeren pesters en meelopers.
- Leveren actief bijdrage aan het stoppen van pestgedrag door bijvoorbeeld:
  - een vaste klasopstelling
  - alertheid op pestgedrag
  - accepteren niet dat er gepest wordt
  - dragen actief bij aan het uitvoeren van een specifiek plan van aanpak om een pestsituatie te stoppen.
- Geven het goede voorbeeld ten aanzien van de gedragsregel en de vestigingsregels.
- Kennen het anti-pestprotocol en handelen volgens het anti-pestprotocol.

Leerlingbegeleiders

Leerlingbegeleiders geven individuele begeleiding aan leerlingen met persoonlijke, leer- en gedragsproblemen die het leren belemmeren.

Op verzoek van de anti-pestcoördinator kan de leerlingbegeleider de pester, meeloper, gepeste leerling begeleiden. De invulling van de begeleiding wordt met de anti-pestcoördinator overlegd. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van de programma's die de school aanbiedt om het gedrag van pesters en meelopers bij te sturen of hulp te bieden aan de gepeste leerling.

Taken schoolleiding

De schoolleiding (teamleiders en directeur) heeft een belangrijke rol bij het uitvoeren van het anti-pestbeleid, zij:

- benoemt een anti-pestcoördinator en zorgt dat deze daarvoor wordt toegerust om invulling te geven aan deze taak, bijvoorbeeld door scholing en beschikbaar stellen van tijd;
- ondersteunt de anti-pestcoördinator bij het implementeren van de vijfsporen aanpak en de escalatieladder binnen de vestiging;
- laat zich adviseren door de anti-pestcoördinator;
- initieert de uitvoering van preventief beleid dat wordt geadviseerd door de anti-pestcoördinator;
- is regievoerder vanaf stap 5 van de escalatieladder en legt een schorsing of verwijdering op;
- is regievoerder in het geval van een klacht;
- gaat in ieder geval jaarlijks in overleg met de anti-pestcoördinatoren over de pestincidenten van het voorbije jaar en evalueert de uitvoering van de escalatieladder.